

Doma in po svetu

— PREGLED NAJVAŽNEJŠIH DOGODKOV —

Angleži izgnali šest drugih sovjetskih državljanov zaradi vohunjenja — Sovjeti bodo najbrž izgnali 6 Angležev

LONDON, V. Br. — Včeraj je angleška vlada izgnala iz države šest sovjetskih državljanov, ki naj bi bili vohunili za ZSSR. Pretekli četrtek je bila Anglija izgnala 25 Sovjetov zaradi vohunjenja, preteklo soboto pa so Sovjeti izgnali 25 Angležev iz Moskve. Pričakovati je, da bodo danes ali jutri Sovjeti izgnali 6 drugih Angležev. Angleška vlada je bila že po prvem izgonu sovjetskih vohunov izjavila, da bo povračilni sovjetski izgon Angležev povzročil težave za angleško-sovjetske odnose. Po obisku v Londonu pretekli december Mihaila Gorbačova, je bila angleška premierka Margaret Thatcher dejala, da je Gorbačov pameten človek in da se bodo odnosi med Anglijo in ZSSR kmalu izboljšali. Kot sedaj kaže, so odnosi na najslabši ravni v zadnjih letih.

Do izгона sovjetskih vohunov je prišlo zaradi pobeга vodilnega sovjetskega vohuna v Angliji Olega A. Gordijevskega, ki je zaprosil za politični azil potem, ko je menda deloval kot dvojni agent celo do 15 let ali več. Gordijevski je imenoval vrsto sovjetskih vohunov v Angliji, morda tudi v nekaterih drugih državah. Po nekaterih vesteh naj bi bil Gordijevski služboval nekaj let tudi v središču KGB v Moskvi. Nekateri opazovalci zahodnih obveščevalnih služb vedo povedati, da je Gordijevski največja tovrstna zmaga za te službe v zadnjih desetletjih.

Veliko partijsko zborovanje v Kitajski — Upokojenih 131 starejših partijskih voditeljev — Deng Xiaoping še na oblasti

PEKING, Ki. — Te dni poteka v tem mestu posebno partijsko konferenco, ki se je udeležuje 1000 najvplivnejših voditeljev. Med pglavitnimi cilji konference je pomladitev najvišjega partijskega vodstva. Včeraj se je »prostovoljno« upokojilo kar 131 starejših partijskih voditeljev, med njimi 10 od 24 članov vodilnega politbiroja in 64 od 344 članov in pomožnih članov centralnega komiteja. Opazovalci kitajskih političnih razmer menijo, da bo konferenca imenovala nove člane najvišjih vodstev v naslednjih dneh.

V ozadju vsega je 81-letni Deng Xiaoping, ki je začrtal novo gospodarsko in politično pot za Kitajsko v zadnjih letih. Nova politika je prinesla precejšnje uspehe, predvsem v kmetijstvu, reformam pa so nasprotovali mnogi starejši voditelji in še posebno mnogi vplivni vojaški poveljniki. Med upokojenimi funkcionarji je torej več teh poveljnikov. Deng sam je že ponovno trdil, da bi se tudi rad upokojil, vendar da v pokoj ne more, ker njegova politika še ni v celoti izpeljana in ukoreninjena. Deng je tisti, ki najbolj vneto poudarja potrebo za nove, mlajše in sposobnejše voditelje.

Sovjeti zadržali dva ameriška vojaka, člana posebne misije v Vzhodni Nemčiji

WASHINGTON, D.C. — Obrambno tajništvo trdi, da so sovjetski vojaki v Vzhodni Nemčiji 7. septembra zadržali dva člana ameriške vojaške misije v tej deželi. Do incidenta je prišlo, ko sta se nahajala ameriška vojaka v bližini nekega tajnega sovjetskega oporišča. Obrambno tajništvo trdi, da vojaka nista bila na njima prepovedanem kraju in da so torej sovjetski vojaki kršili pogodbo, ki je v veljavi med ZDA in ZSSR vse od l. 1947.

Južnoafriške enote vdrle v Angolo — Povečan pritisk na Južno Afriko od Reaganove administracije

PRETORIA, J. Af. — Včeraj so močne južnoafriške enote vdrle v Angolo in napadli namibijske gverilce, ki imajo zatočišče v tej deželi. V bližini namibijske meje naj bi se po južnoafriških vesteh zadržal bataljon od 400 do 800 gverilcev, ki so pripravljali akcije v Namibiji, deželi, ki jo upravlja Južna Afrika. Namibijski gverilci zahtevajo neodvisnost za svojo deželo, kar pa Južna Afrika nasprotuje. V Namibiji živi milijon ljudi, od teh jih je 90 odstotkov črnske rase.

V Južni Afriki sami so bile včeraj le manjše demonstracije. V zadnjih tednih Reaganova administracija pritiska na vlado Južne Afrike, naj pristane na neposredna pogajanja z vodilnimi črnskimi osebnostmi in organizacijami, v prvi vrsti z Afriškim narodnim kongresom, ki naj bi predstavljal precejšnje število črncev. Stališče predsednika Južne Afrike P. W. Bothe in njegove vlade pa je, da se s to organizacijo ne bo pogajala, ker vodi gverilsko vojno zoper Južno Afriko in ker je v vodstvu ANC več komunistov.

Vodja črnkih muslimanov Louis Farrakhan ostro kritiziral »belo Ameriko« in Izrael

LOS ANGELES, Kalif. — Preteklo soboto je na zborovanju črnkih muslimanov govoril njih vodja Louis Farrakhan. Med drugim je Farrakhan obsodil »belo Ameriko« in pozval črnce, naj ne bodo več odvisni od belcev in programov, ki jih kontrolirajo belci. Črnska skupnost v ZDA bi morala ustanoviti svoje lastno gospodarstvo, svojo lastno družbo, ki bo povsem neodvisna od družbe belcev. To sicer ni nič novega za Farrakhana, ki je že lani med predsedniško kampanjo povzročil težave za črnkega kandidata Jesseja Jacksona.

Tudi ni novo Farrakhanovo kritiziranje Izraela. Močno se je zavzel za Palestince, ki da so žrtve izraelske agresivne politike.

Črnski župan Los Angelesa Thomas Bradley je Farrakhana kritiziral zaradi tega govora in dejal, da Farrakhan nikakor ne govori v imenu ogromne večine ameriških črncev.

— **Kratke vesti** —

Washington, D.C. — Nocoj ob 8. uri bo imel predsednik Reagan televizirano tiskovno konferenco.

Bonn, ZRN — Izginila brez sledu je neka tajnica v pisarni kanclerja Helmuta Kohla. Izginil je tudi njen mož. Kot kaže, je bila tudi ta ženska vzhodnonemška vohunka.

Rim, It. — Včeraj so neznanci vrgli ročno bombo v restavracijo Cafe de Paris. Bomba je ranila 38 oseb, med njimi so bili ameriški, angleški in drugi tuji turisti.

San Salvador, El Sal. — Ugrabitelji hčerke el salvadorskega predsednika Joseja Duarteja zahtevajo izpustitev 9 političnih zapornikov. Kot kaže, el salvadorska vlada je pripravljena pristati na pogajanja.

Rijadh, S. Ar. — Saudska Arabija bo kmalu začela pošiljati na mednarodni naftni trg milijon sodov več nafte dnevno, je dejal njen naftni minister Jamani. Ako bo do tega prišla, menijo, bi lahko cena soda nafte padla od 27 na 18 dolarjev.

Iz Clevelanda in okolice

Avsenikov koncert v Music Hall izredno uspel

Preteklo soboto zvečer je bila velika clevelandska dvorana Music Hall v mestnem središču skoraj dobesedno zasedena, v veliki večini od rojakov in rojakinj. Avseniki so navdušili občinstvo z res izvrstnim koncertom. Na sliki so (z leve) Jožica Kališnik, Alfi Nipič in Jožica Svete, na harmoniki pa igra ustanovitelj in vodja ansambla Slavko Avsenik. Na str. 3 je druga slika, posneta na tem koncertu. (Obe sliki: Madeline Debevec)

Predavanje—

Ta petek, 20. septembra, ob 7. uri zvečer bo imel v Baragovem domu na St. Clair Ave. č.g. Franci Godec krajše predavanje. Predvajane bodo tudi diapozitive o Ribnici, Žužemberku in Trebnjem. Lepo so vabljeni vsi rojaki in še zlasti tisti, ki so jim ti kraji doma!

Nocoj sestanek staršev—

Odbor staršev Slovenske šole pri Mariji Vnebovzeti iskreno vabi starše na sestanek, ki bo nocoj ob 7. uri pod staro cerkvijo. Po sestanku bo tudi vpisovanje otrok. Začetek pouka v Slovenski šoli bo v soboto, 21. septembra, ob pol deseti uri v običajnih prostorih. Vpisovanje bo možno tudi v soboto po deveti uri.

Kosilo lepo uspelo—

Letno kosilo Oltarnega društva pri Sv. Vidu preteklo nedeljo je zelo lepo uspelo in se članice iskreno zahvaljujejo vsem, ki so kakor koli pomagali in prišli. Dobitke so prejeli sledeči: Prvi, pregrinjalo, Mary Ann Zak; drugi, prav tako pregrinjalo, Danica Chemas; tretji, pijača, je dobila oseba z listkom šte. 1894. Ta oseba lahko pokliče tel. št. 391-6545. Ime na listku je nečitljiv. Četrty dobitek, zopet pregrinjalo, je dobila Amelia Derenda.

Koncert Marijinih pesmi—

Ko bodo v Clevelandu, bodo »Fantje na vasi« iz Toronto priredili tudi koncert Marijinih pesmi in sicer v nedeljo, 6. oktobra, ob dveh popoldne v cerkvi Marije Vnebovzete. Vsi ste prisrčno vabljeni.

In še »Kocna«—

V nedeljo, 27. oktobra, bo v našem mestu gostoval koroški moški zbor »Kocna«. Koncert bo v dvorani pri Sv. Vidu.

Romanje v Frank—

Odhod avtobusov bo to nedeljo, 22. septembra, ob 8. uri zjutraj izpred cerkve Marije Vnebovzete in ob 8.30 izpred Baragovega doma na 6304 St. Clair Ave. Romarji so vljudno naprošeni, da so točni.

Ali lahko pomagate?—

Trgovina sv. Vincencija Pavelskega nujno potrebuje še uporabne peči na plin, hladilnike, in druge koristne stvari, ki jih ne rabite več. Skušajte jim pomagati uboge. Pokličite 391-9655.

Koncert—

Clevelandski »Fantje na vasi« vas že danes vabijo na njihov letni koncert, ki bo v soboto, 5. oktobra, v Slovenskem narodnem domu. Gostovali bodo tudi »Fantje« iz Toronto. O obetajočem koncertu bomo seveda še poročali.

Plain Dealer podpira—

Včerajšnji lokalni *Cleveland Plain Dealer* je na uvodniškem mestu podprl mestnega odbornika Michaela Polenška za ponovno izvolitev, v 13. vardi (senklerska naselbina) pa je časopis podprl Gus Frangusa, ki kandidira proti odborniku Edmundu Cioleku. Zanimivo. Še o »Yugu«—

V včerajšnjem *Plain Dealerju* je bila objavljena tudi ocena novega vozila iz SFRJ »Yugo«. Novinar je malo pohvalil, malo pa tudi kritiziral.

VREME

Pretežno sončno danes z najvišjo temperaturo okoli 78° F. Delno sončno in vetrovno jutri z najvišjo temperaturo okoli 82° F. V četrtek spremenljivo oblačno. Najvišja temperatura okoli 83° F.

AMERIŠKA DOMOVINA

6117 St. Clair Ave. - 431-0628 - Cleveland, OH 44103

AMERIŠKA DOMOVINA (USPS 024100)

James V. Debevec - Publisher, English editor
Dr. Rudolph M. Susel - Slovenian Editor

Ameriška Domovina Permanent Scroll of Distinguished Persons:
RT. REV. MSGR. LOUIS B. BAZNIK

NAROČNINA:

Združene države:

\$33 na leto; \$18 za 6 mesecev; \$15 za 3 mesece

Kanada:

\$42 na leto; \$27 za 6 mesecev; \$17 za 3 mesece

Dežele izven ZDA in Kanade:

\$45 na leto; za petkovo izdajo \$25

Petkova AD (letna): ZDA: \$18; Kanada: \$22;

Dežele izven ZDA in Kanade: \$25

SUBSCRIPTION RATES

United States:

\$33.00 - year; \$18.00 - 6 mos.; \$15.00 - 3 mos.

Canada:

\$42.00 - year; \$27.00 - 6 mos.; \$17.00 - 3 mos.

Foreign:

\$45.00 per year; \$25 per year Fridays only

Fridays: U.S.: - \$18.00 - year; Canada: \$22.00 - year

Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio

POSTMASTER: Send address change to American Home

6117 St. Clair Ave., Cleveland, OH 44103

Published every Tuesday and Friday except the first 2 weeks in July and the week after Christmas.

No. 70 Tuesday, September 17, 1985

Dano v premislek

Ljudska modrost pravi, da je premislek vreden tri dni hojã. Povedati hoče, kako potrebno in važno je, da se za življenje pomembne in večkrat odločilne zadeve skrbno premislijo, da se iščejo zanesljivo pravilna dokazila za veljavnost uporabljenih argumentov, preden se pristopi h končni odločitvi.

Oni dan smo brali v angleškem delu *Ameriške Domovine*, kako je neki slovenski begunski duhovnik (ime ni važno) v pridigi svojim sorojakom razlagal, da je on v pristnem krščanskem pojmovanju ljubezni do bližnjega popolnoma odpustil sorojaku v stari domovini, ki je umoril njegovega brata. Poročilo v angleški AD navaja duhovnikovo sklicevanje na Jezusa, ki je »odpustil vsem svojim mučiteljem in morilcem«, kajti če ljubimo Boga, moramo po Jezusovem naročilu ljubiti svojega brata; (brat v tem pomenu je vsak naš bližnji, ne rodni brat) in je pridigar dobesedno zaklical: »Ne moremo sovražiti svojega brata zaradi njegovih prestopkov zoper nas, marveč mu moramo odpustiti in ga ljubiti.« To stališče potrdi s citatom iz sv. Janeza: Kdor koli pravi, jaz ljubim Boga, pa sovraži svojega brata, je lažnjivec.

Ob 25. obletnici svoje ordinacije je omenjeni duhovnik, po dolgoletni borbi s samim seboj, sklenil, da pošlje komunističnemu komisarju v rodnem kraju, ki mu je umoril lastnega brata, pismo odpuščanja, v katerem mu obljublja, da mu bo, kadar obiše Jugoslavijo, osebno potrdil svoje odpuščanje. Ko je naslednje leto v Sloveniji morilec zavedel, da bi ga duhovnik rad videl, se takoj odzval in prišel k njemu. Sprava odpuščanja je bila potrjena z objemom obeh prizadetih, nakar so se vsedli k mizam in v napitnici proslavili spomin na vse žrtve med vojno in revolucijo.

Taka je vsebina poročila v *American Home*, 23. avgusta 1985.

Po pravici rečem, da se je v meni vse uprlo, ko sem članek s smešnim koncem o Reaganu in Gorbačovu prebral. A konec nima nobenega pomena, pač pa zahteva — po mojem globokem prepričanju — problem odpuščanja nekaj analize in pojasnila. Zato sem se odločil izraziti javno svoje stališče do tega občutljivega predmeta, posebno še zaradi tega, ker je element odpuščanja odgovornim morilcem naših narodnih bratov in sester pred 40 in več leti, osrednja točka sleherne-ga koraka, ki naj vodi k narodni spravi.

Slicevanje na krščanske življenjske norme bi moralo vedno imeti pred očmi resnico, da stoji ob normi ljubezni (do bližnjega) vedno tudi norma o pravičnosti. Vera nas iz razodetja uči, da Bog ni samo neskončno dober in usmiljen, marveč tudi neskončno pravičen. Iz te pravičnosti izvira učlovečenje Jezusa Kristusa, da kot človek s smrtjo na križu zadosti večni zahtevi pravičnosti v razmerju grešnega človeka do neskončno pravičnega Očeta. Kristus je umrl in vstal od mrtvih, da je s tem odkupil božje odpuščanje človekovih grešnih dejanj. Pa tudi ta neskončno velika odkupnina za greh je po naukih krščanstva učinkovita le, če človek grešno dejanje obžaluje, se ga kesa, prosi odpuščanja ter sklene nič

Drobtinice, sladke in žaltave

CLEVELAND, O. - Naj reče kdo kar hoče, resnica ostane, da so bili v našem Clevelandu od vraga vroči dnevi tam v začetku septembra. Pri nas nimamo zadaj za hišo take skrinje, ki v njej nekaj brni, znotraj v hiši pa po ceveh mrzel zrak leti.

Sosed tako skrinjo ima. Zampirale je tiste vroče dneve okna in vrata — tako ni videl mene, revčica, ki sem se z zadnjimi močmi vlačil pod hruško za hišo in se oziral v krošnjo, kdaj, da se bo kaj sapca zapihala. Žena me je kar naprej opominjala: »Umivaj, pa 'žaj-faj' se, ni treba se samo z vodo poplakovati.« Ubogal sem in nisem uporabljal samo vodo — z vsem, kar je teklo, sem si hladil žejo in si tako obdržal to grešno dušo še za nekaj časa v »špehatem« telesu.

Hudo mi je bilo tudi zaradi tega, ker je moj dobri sosedi pozabil zapoved: »Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebi«. Lahko bi me bil v svojo ohlajeno hišo povabil, vsaj za kakšnih dvanajst uric dnevno, pa me je pustil zunaj, da sem se takorekoč v znoju kahal. Pozabil je, kolikokrat sem jaz njega ven iz hiše poklical, da sva se skupaj na soncu grela. No, pa se je vreme na hitro prevrglo. Ko sedajle v kleti, v moji »kancelariji« tole pišem, me mrz oblezuje.

V trgovini z živili Pick-n-Pay sem porival voziček pred seboj. Žena temne polti, lepe rasti in dostojno oblečena, je šla z vozičkom pred menoj. Obšla me je radovednost, kaj ti ljudje za glavno preživljanje v svoji rasi kot prikupljeno hrano uživajo. Osnovna hrana pravega italijana so menda makaroni oziroma pasta, za Kranjca pa so svoj čas bili žganci s kislim zeljem — vsaj pri nas okoli predelov Suhe krajine se nismo z mesom, ne z belim kruhom obmetavali. Sedaj je tudi tam drugače, mi v Ameriki pa smo se grdo popačili in smo postali preizbirčni.

Sledil sem za ono ženo nakupovanju: velika prekajena šunka, 6 velikih kosov naj-

več greha ponoviti. Brez teh temeljnih predpogojev Bog grehov ne odpušča. Takšen je nauk Cerkve.

Ale se v tem oziru more in sme glede odpuščanja storjenega zločina od človeka pričakovati več kot od Boga?

V zgoraj omenjenem opisu, kako je duhovnik odpustil brezpogojno morilcu svojega brata, ni o kakem obžalovanju ali kesanju, kaj šele o prošnji za odpuščanje od strani morilca, niti ene same besede. Brez smisla je v tem primeru citat iz prve epistole sv. Janeza: »Brez ljubezni do našega brata nismo kristjani in sledivci Jezusa Kristusa.« Izrek se očitno nanaša na normalno razmerje med ljudmi, a v našem primeru gre za velik zločin, ki ga je mogoče javno izravnati samo z iskrenim sodelovanjem od obeh strani. Takšna je moja misel. Nekdo bi sicer mogel v svojem srcu (notranje) odpustiti zlo dejanje svojemu nasprotniku in svojega zločinskega soseda ljubiti tudi, če ta ne pokaže nobenega obžalovanja in pripravljenosti za popravo krivice; bil bi svetniški ali pa zmešan človek. Ni pa nikakor prav tak slučaj obesiti na veliki zvon v javnosti, da s svojim izkrivljenim krščanskim pojmovanjem o odpuščanju daje komfort in potuho zločincem in morilcem.

Povedal sem svoje mnenje in menim, da se bo marsikateri bralec AD z menoj strinjal. Kdor pa misli, da nimam prav, naj se oglasi in moja dokazila ovrže z veljavnimi protargumenti. Mislim, da je ta visoko moralni predmet vreden vsega našega zanimanja in jasne osvetlitve.

dražje govedine, vsak 12 komplet »dinner« zavitkov, polovica vozička različnih mesnatih konzerv, razmeroma malo zelenjave, malo svežega sadja, malo kruha pa veliko sladkega peciva vseh vrst, seveda tudi »škatala« 12 pločevink piva.

Mislil sem si: mož te žene izgleda, da ima številno družino in dobro mora zaslužiti, da jo vzdržuje.

Nič se ni žena ustavljala tam pri skrinji s prekajenimi svinjskimi kolenčki, kako smo se ustavljali prva leta »Kranjci«, ko smo še imeli ješprenj za izdatno, tečno in zdravo jed, da je le »prašič«, vsaj z ного vanj stopil.

Zvrhan voziček temnopolte žene je pod težo robe cvilil, jaz pa sem svojo revščino z lahko to peljal. Ko gre vsa roba pri pultu skozi, je računalnik pokazal ceno 111 dolarjev in nekaj drobiža. Sedaj sem se začudil. Vso robo, ki je ni bilo malo, je žena plačala z markicami (food stamps) in prodajalka ji je še vrnila tri dolarje in nekaj srebrnine. S tem vrnjenim drobižem — nekaj je še dodala iz torbice — je plačala pivo, ki se ne prodaj na markice. No, tako živijo mnogi pošteno, po zakonitih postavah — in na čigav račun?

Črnski duhovnik (ne vem pripadnosti vere) E. T. Cavinness pa se je oglašil javno k besedi z zahtevo boljših stanovanj in boljše hrane za Afro-Američane.

Brez ciganke se nič ne ve, da ne bi nekega dne, na ljubo miru, začeli odpirati posebne hotelske kuhinje, kjer si bodo lahko komudno izbirali pripravljeno hrano in jo plačevali, kakopak, z markicami. Prepričan sem sicer, da so ljudje res še v pomanjkanju. Ne znajo in se sramujejo (Slovenci že), četudi so postavno do podpore upravičeni. So pa tudi taki, ki izkoristijo vse zvižaje in zmožnosti, da na račun revnih prav dobro živijo!

In kako je možno urediti, da bi podporo dobili res le potrebni? Težko, ker so tam v vrhovih na krmilu ljudje brez

Koncert Marijinih pesmi

»Fantje na vasi« iz Toronta bodo priredili koncert Marijinih pesmi v cerkvi Marije Vnebovzete na Holmes Ave. v nedeljo, 6. oktobra 1985, ob dveh pop.

čuta pravičnosti in odgovornosti, pa še — po mojem mnenju — podkupovanja ne manjka.

Minevajo pikniki zunaj v prosti naravi, za nami je čas zorenja in obiranja češpelj in južin češpljevih cmokov. Prišla je doba, ko se bomo pogosto srečevali po naših slovenskih domovih in obednicah. Kar vrstile se bodo tudi pojedine v različne dobrodelne namene.

Sedaj je na prvi vrsti Baragov dan v Clevelandu. Tridnevna duhovna obnova v cerkvi Marije Vnebovzete. Večerna sv. maša, po maši pa bomo v šolski dvorani gledali film o Baragovi deželi — delo inž. J. Želleta. V nedeljo, 29. septembra, ob 12. uri sklepna sv. maša in potem banket v Slovenskem domu na Holmes Ave. Duhovno obnovo bo vodil č.g. Franci Godec, ki je za to slavlje prišel iz Slovenije. Vabljeni so verniki iz vseh župnij!

In potem smo vabljeni — kam?

Na Slomškovo kosilo!

Slomškov krožek vabi na to kosilo verno slovensko ljudstvo širnega Clevelanda v avditorij Sv. Vida v nedeljo, 20. oktobra 1985. Kakor druga leta, tako bo tudi letos na izbiro kokošja ali goveja pečenka s prikuhami, za dober tek pred pričetkom bo pa prvovrstna domača juha (ne kak tovarniški proizvod!).

Vstopnice za to kosilo po \$5 za odrasle in po \$3 za otroke so že v predprodaji in vam jih bodo ponudili člani in prijatelji Slomškovega krožka — dobili pa se bodo seveda tudi pri vstopu v obednico na dan kosila.

Če nekdo npr. pravi: »Z dolarji ne boste svetnika kupili in jaz na taka kosila ne hodim« — tisti se prav gotovo tudi v molitvi ne poglablja in mu je vseeno, če škof A. M. Slomšek doseže priznanje svetnika ali ne. Če se kdo pozanima in pogleda v prvi vrsti v kuhinjo in potem še v obednico dan pred kosilom, med kosilom in po kosilu, bo videl vsaj ducat garačev, ki delajo z veseljem ob misli, delajo za finančno plat pomoči za izvedbo Slomškove beatifikacije. Bomo mi stali ob strani in nam bo majhna denarna žrtev in par ur nedeljskega časa škoda? Na kosilo pojdemo v tolikšnem številu kakor prejšnja leta!

Škof Slomšek bo vesel, če bo videl na tem kosilu velika družina, in veseli bodo vsi, ki to kosilo z dobrim namenom v dober namen pripravljajo. Prijazno vabita »Slomškov krožek« in »drobtinčar«.

J. P.

Ha-Hec-Hi-
Ho-Humor!

Skuhal
ali pogrel
MECAN

INTERVJU

Ko so poročevalci clevelandske televizije zvedeli, da nekaj milj severno od Geneve živi 107 let stari farmar, so hitro prišli s filmskimi kamerami in ga začeli intervjuvati. To bo senzacija vseh senzacij, so si mislili; le kaj vse nam bo povedal? Nekateri so celo slišali, da še hodi okrog in opravlja lažja dela. Pohiteli so torej v tisto vas in kar ostrmeli, ko so ga našli pri ribolovu.

- Oča, ali ste živeli v tej vasi vse svoje življenje?
  - Ne še.
  - Ali ste vse te ribe sam naložil?
  - Ne. Črv mi je pomagal.
  - Kaj je po vašem mnenju poglobitni vzrok za vašo visoko starost?
  - Največ kredita pripisujem dejstvu, da sem bil rojen pred mnogimi leti.
  - Ali so bili kdaj v tej vasi rojeni kakšni veliki možje?
  - Ne. Samo majhni otroci.
- Tukaj so se poročevalci spogledali, naložili kamere na ramena in odšli.

Danes prihajam na dan z enim zelo posrečenim predlogom: Vsak redni ali priložnostni dopisnik *Ameriške Domo-vine* naj bi na koncu svojega prispevka objavil še kak hec. Vsaj enega. Nekaj, kar je v življenju slišal in se mu je izmed vseh drugih najbolj dopadlo. Ali veste, koliko dragocenih špasov bi na ta način lahko rešili pozabe in jih delili z drugimi? En sam človek jih lahko veliko zbere, več ljudi pa gotovo še več. Ne, ne bom nič ljubosumen, če boste posegali na »moj teren«, saj ta je dovolj velik. Zatrđno sem prepričan, da ne bo nihče ugovarjal, če bodo heci kratki in dobri.

- Danes bi rada šla v trgovino nakupovat, pa nič ne vem, kakšno bo vreme. Kaj pa piše v časopisu?
- Tukaj piše, da bo dež, sneg, vihar, grmenje, bliskanje, toča...

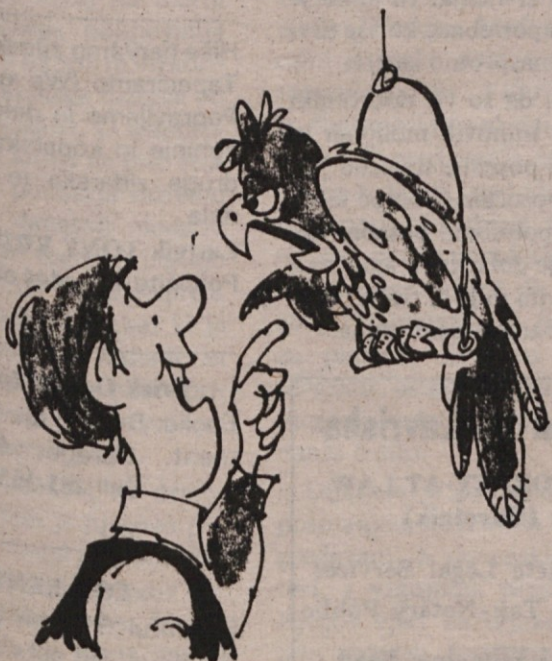
- I can sing the Star Spangled Banner for hours.
- I can sing Stars and Stripes Forever.

Toliko gub ima na čelu, da si mora klobuk »zašraufati« gor, ko ga daje na glavo.

She was born in the year of our Lord only knows...

Za moj rojstni dan si je žena kupila nov krzneni plašč.

- How is your son doing in College?
- He must be doing pretty well in languages. I just paid for three courses: \$30.00 for Latin, \$30.00 for Greek and \$200.00 for Scotch.

- A znaš govoriti?
- Seveda znam. A znaš ti leteti po zraku?

Frank Sterle izroča Slavku Avseniku posebno spominsko darilo

Ansambel bratov Avsenik je v Cleveland povabil Frank Sterle, lastnik znane restavracije Slovenian Country House na E. 55. cesti. Letos namreč praznuje g. Sterle 25-letnico svoje restavracije, Avseniki so pa prišli k nam, da bi skupaj slavili to pomembno obletnico. Župan George V. Voinovich je proglasil preteklo soboto za »Frank Sterletov Slovenian Country House dan«, s posebno proklamacijo pa imenoval Slavka Avsenika za častnega občana Clevelanda. Na sliki so (z leve) Tony Petkovšek, ki je bil angleški napovedovalec, Frank Sterle, njegova žena Ančka, in pa Slavko Avsenik. Zadaj stojita Alfi Nipič in Jožica Svete.

V DREVESJU JESEN JE ŽE VPLETA...

NEW YORK, N.Y. - ...pa navzlic vsemu temu nad našim mestom še zmerom visi v ozračju moreča pasjost. Sicer za danes, v petek, 29. avgusta, mi prečesto moteči človek na radiu napoveduje, da bo nekam drugačen dan. Šele ob večeru bi vam lahko povedal, kakšen je dejansko bil.

Ker je takšno stanje še zmerom v ozračju nad njujorškim mestom, in ker Delavski dan še ni za nami, potem si lahko mislite, kako je ob takih nedeljah pri slovenskem sv. Cirilu na Osmi. In na vrh vsega tega je v teh poletnih nedeljah letos še tako, da je tudi vsaka deseta nedeljska slovenska maša — tiha maša. Hvala Bogu za to novo mašno bogoslužje, pri katerem tudi verniki dejavno sodelujejo, tako te maše niso več tako tihe, kot bi sicer bile po starem mašnem bogoslužju.

Organist Franjo, Hrvat po rodu, je odšel v svoj stari kraj v Jugoslaviji. Ali je šel samo na počitnice, ali pa za stalno, do zdaj nam še ni javil, čeprav mu je župnik oče Robert naročil, da svojo odločitev sporoči do 15. avgusta. Takšno stanje je bilo v tem pogledu pri slovenskem sv. Cirilu na zadnjo avgustovsko nedeljo. Če se organist Franjo zares ne vrne, bomo dobili resen in težak problem, kako dobiti stalnega organista za vsako nedeljo.

Je tako, da življenje zmerom porojava nova življenjska vprašanja, in mnoga nam je treba resno reševati, ker jih življenje v svojem razvoju ne more rešiti samo po sebi. K že itak pičlemu obiskovanju domače slovenske narodne cerkvice sv. Cirila na Osmi se zdaj srečujemo še s tem življenjsko obstojnim vprašanjem. To vprašanje je še toliko bolj pereče, ga bolj spoznavam — zdaj, po svoji vrnitvi iz očetnjave.

Na Slovenskem zaradi pobe-ga tolikih duhovnikov pred komunističim nasiljem in zaradi osipa duhovniških poklicev, je mnogo cerkva tamkaj brez stalnega duhovnika. Mnogo jih je brez organistov. Pa si znajo pomagati, ker jim to pomoč nudi še zmerom za versko dejavno izživiljanje zadovoljivo stanje, in ker so voljni pomagati vsepovsod, koder je njihova pomoč potrebna.

Duhovniki so neutrudljivo delovni. Gredo v fare in cerkve na pomoč, ki ni njihova župnija. V tem pogledu sem imel priliko opazovati takojšnjo takšno duhovniško pripravljenost služenja letošnjih novomašnikov, še predno so zasedli svoja prva kaplanska mesta z uradno nastavitvijo.

In bil sem v mnogih podružniških cerkvah, ki so brez organistov. Celo nekatere župnijske so včasih pri kakšni maši — tudi glavni — brez njih. In vendar maša ne poteka brez petja. Lepo ti zadoni ob potrebnih bogoslužnih trenutkih lepa ljudska nabožna pesem. V vsaki cerkvi sem opazil, da imajo pripravljene pevca ali pevko, ki je sposoben oz. sposobna intonirati potrebno pesem. V cerkvi zadoni, kot je treba. Še mladinske skupine imajo ponekod, ki nastopajo s cerkvenimi nabožnimi popevkami ob igranju na kitare.

Glasbenega gradiva v tem pogledu imajo dovolj. Naj samo na primer pomislim na skladateljsko delo mladega župnika v Stranjah. Mladina verskih skupin prepeva te pesmi, kjerkoli se zberejo, in to petje je prava protiutež tistemu popevkarstvu, ki je plehko, kot je »rock and roll« glasba v našem zahodnem svetu.

Vendar je vsa Slovenija in tudi Jugoslavija del zahodnega

sveta. Partija ni nič kaj uspela, da bi deželo, posebno pa narod oziroma narode, kot se zdaj tam ustavno izražajo, potegnili v marksistično vzhodno komunistično miselnost.

Po vrnitvi iz obiska očetnjave presojam tudi našo njujorško narodno srenjo dokaj drugače, malce bolj skeptično. V nas ni zagnanosti več za velika osebna žrtvovanja, da bi narodno skupnost zares ohranjali. Beseda materina in tudi pesem utihava med nami. Obiskovanje domače cerkve sv. Cirila na Osmi že postaja za večino le občasno.

Stalnih nas je bore malo. Na zadnjo avgustovsko nedeljo nas je bilo samo 15, ali z besedami: petnajst. Oboje število pač pove isto udeležbo. In med temi je bil tudi sin prof. dr. Jožeta Velikonja, ki slovenari tam na ameriškem zahodu. Sin je prišel med nas na to nedeljo prvič s svojo mlado ženo, ki je slovenske krvi (poljske) vsaj na pol.

Dan poprej pa nas je nekaj slovenskih njujorških srenjčanov odšlo v soseščino, v Trumbull-Bridgeport v Connecticutu. Ta skok smo napravili na povabilo Helence Klezinove, ki je želela, da smo z njo, ko ji bo njen življenjski izvoljenec izročil na svečan način ob navzočnosti slovenskega duhovnika Hribška iz fare sv. Križe v Fairfieldu zaročni prstan. Njen življenjski izvoljenec je Jože Višinski, postaven fant slovenskega rodu. Poroka bo drugo leto v septembru.

Človek — slovenski — na tujem je zmerom vesel, kadar doživlja srečen trenutek, da si mlado slovensko dekle zbere mladega slovenskega fanta za sospremljevalca na svoji nadaljnji življenjski poti.

Helenca bo šla v sosedno slovensko srenjo, ki še bolj hi-

»Draga«: 20 let kulture upanja

GORICA, It. — »Če se je kaj posrečilo Dragi, mimo intelektualne in strokovne poglobljenosti, potem se ji je posrečilo poroditi kal, ki jo lahko označimo kot kulturo upanja. Ta edina lahko premaga rastoči skepticizem, upadanje zaupanja, nezavzetost in praznino, ki so se razbohotili ob propadu domišljavih in objestnih graditeljev babilonskega stolpa. Ta kultura upanja, ki jo goji Draga zavestno od svojega začetka, pomaga premagovati skušnjavo po begu, po popuščanju, po umikanju v zasebnost pred napakami prijateljev in nasprotnikov, ki se radi vdajajo varljivi misli, da je človek absolutno merilo vsega, kar ga obdaja. Ugotavljati faliment mitologij, političnih avantur in fanatizma oblasti je dolžnost za vse, prav tako pa je dolžnost vseh, iskati in gojiti upanje, ki se mu niso nikoli odpovedali, in ga znova pogumno predlagati.«

Najlepše darilo

S to mislijo, ki je analiza in program hkrati, je predsednik Društva slovenskih izobražencev v Trstu, Sergij Pahor, pozdravil udeležence letošnjih študijskih dni, ki so ob koncu avgusta potekali v parku Finžgarjevega doma na Opčinah. Udeležba je presegla vse dosežanje, to pa je bilo najlepše darilo Dragi ob njenem dvajsetem jubileju, ob katerem so se prireditelji na častnem mestu spomnili rajnega prof. Jožeta Peterlina, čigar zamisel pred dvema desetletjema je že dolgo edinstveni duhovni element v zavesti Slovencev, ki odgovorno razmišljajo o sebi in svetu.

Imeniten dokument

Jubilejno dejanje v Dragi 1985 je bilo izdaja knjige z dneviškimi zapisi Vinka Beličiča, Vinka Ošlaka, Borisa Pahorja in Alojza Rebule »Sledovi Drage« (knjigo je uredil Marij Maver).

»Imeniten in prisrčen dokument o pojavu Drage,« je poudaril prof. Martin Jevnikar, ki je knjigo predstavil na samem začetku študijskih dni. Na po-

seben način pa je bilo jubilejno dejanje tudi izbira predavateljev, ki spadajo vsi v povojni slovenski rod. S tem je hotela Draga dokazati, da gleda v vse tri dimenzije časa, še najbolj pa v najvažnejšo, v prihodnost.

Neločljiv del slovenskega naroda

Prvi predavatelj letošnjega jubilejnega srečanja je bil Gregor Batagelj, mladi kulturni in javni delavec iz Argentine in že tam rojen. V predavanju z naslovom »Štirideset let slovenskih daljav in bližin« je razgrnil pred publiko glavne probleme slovenske narodnostne skupnosti na daljni južnoameriški celini; probleme, sestavljene iz zmag in porazov, bojev in upov, vse pa uprte v glavni cilj: utrjevati in ohranjati slovenstvo.

Batagelj nas je spomnil (pa tudi na novo povedal), s kakšno ljubeznijo in za kakšno cenno so argentinski Slovenci ostali neločljiv del svojega naroda in mu dali tudi svoj prispevek kulture in svobodne miselnosti.

»Niso se izkoreninili; njih korenine so tako čvrste, da so prenesle vse žrtve, vse neprilike in poslane svežega soka v nove brstiče.« je ognjevito poudaril mladi govornik, ki si je osvojil občinstvo tudi z otipljivim dokazom te trditve, s svojo blestečo slovenščino, nazadnje pa še z optimizmom, ki ga naši oddaljeni rojaki črpajo iz gesla »Mati, domovina, Bog«.

Vizija o človeku

Sobotni (31. avgusta) govornik dr. Boštjan Zupančič je prišel iz ZDA, kjer je izredni profesor prava na Seton Hall University v New Jerseyu. Spregovoril je o temi: »Slovenija konec 20. stoletja: prehod v novo dialektiko?« Dokaj zahtevno predavanje je podalo oris raznih oblik stisk, kriz in dilem, značilnih za osebe in skupnosti našega časa, osrednja pozornost pa je bila pri tem posvečena slovenskemu položaju.

Med nakazanimi možnimi rešitvami za prestop na novo kvaliteto izstopa govornikova vizija o človeku, ki bi znal v sebi narediti nekakšen prodor k Biti, o človeku z genialnim pogledom daleč čez obzorja vsakdanjosti, človeku, ki bi s svojo vizijo odprl še drugim duhovna vrata v nove možnosti za novo rast in nove perspektive.

Pogumno iskanje resnice

V nedeljo, 1. septembra, dopoldne je po službi božji, ki jo je za udeležence Drage daroval tržaški škof L. Bellomi, nastopil mladi slovenski duhovnik in publicist Ivan Štuhec, trenutno na študiju v Rimu. Svojemu predavanju je dal naslov »Med Getsemanijem in Taborom: žar in stiska kristjanovega upanja«.

To je bilo razmišljanje o temi, ki jo zgovorneje opredeljuje podnaslov »Povojni kristjan se vživlja v utrip svetovne in slovenske Cerkve«, še določneje pa kar prvi stavek iz predavanja, ki napoveduje in pojasnjuje: »Dana mi je odgovorna in prijetna dolžnost, da kot mlad duhovnik iz svojega post-NOB-jevskega in post-koncilskega obzorja izmerim nekaj tistih drž in odločitev, ki so zaznamovale Cerkev in kristjane v Sloveniji in ki določajo tudi nas.«

To je potem tudi storil v imenitni obliki s tehtno globino, s suverenim poznanjem snovi in ne nazadnje z vedrim pogumom pri iskanju resnice na vseh straneh. Zlasti mlajši poslušalci, ki jih je bilo letos v Dragi zelo veliko, so izrekli zadovoljstvo nad razkritjem cele vrste ključnih dejstev iz duhovnega in tudi konkretnega dogajanja v Sloveniji pred vojno in med njo.

Stiska Slovenca na tujem

Zadnji predavatelj v parku Finžgarjevega doma pa je bil dr. Marko Dvoržak, slavist in publicist, trenutno pastoralni delavec v Nemčiji. Nastopil je z izpovednim nizom razmišljanj na temo »Duma 1985 — anatomija nekega zdomstva«. Šlo je za nekakšne miniaturne eseje, ki so se mu oblikovali v samoti, večkrat skoraj v nadomestilo za žive pogovore s toplino sočlovekove bližine.

Zato je predavanje zazvenelo mestoma elegično, vsekoli pa je bilo v tonu poetičnosti in čustvene izpovedi, kar je znal izraziti tudi govorniško. Poslušalec je zvedel za intimne stiske Slovenca na tujem, ki ni v tujini le iz gmotnih potreb, ampak tudi in mogoče še zlasti zaradi ozkosti in nerazumevanja, ki ju je bil deležen v domovini.

Ton in vsebina iskrenega sporočila sta bila docela v skladu z naslovom, vendar pa je — posebej še v debatnem delu — prišla do izraza tudi pogumnejša in udarnejša stran narave, ki ni samo občutljiva, marveč tudi možato jasna in živo prizadevna.

Med drugim je izrekel izvirno misel: bratstvo in edinstvo

med narodi ali državami je abstrakcija, če ne kar fraza; med narodi in državami mora biti nekaj drugega, stvarnejšega in zato močnejšega: biti mora pravična pogodba. Skozi celotno predavanje dr. Dvoržaka pa je vela globoka vera v Boga ter strastna privrženost resnici, pravici in ljubezni do sočloveka.

To je kratek profil letošnje jubilejne Drage 1985. Bogata v raznolikosti tem in pristopov, spodbudna ob mladostnosti predavatejev, široka v prostorskem zajemu slovenskih ljudi in problemov mimo vseh mej, predvsem pa — kot vedno: svobodna, resnoba in poštena. Taki Dragi želimo še dolgo in uspešno prihodnost.

Katoliški glas
5. sept. 1985

KARMELIČANKE

FOWLER, Kans. - Dobrotniki Karmeličank v Sloveniji, kakor tudi drugi, se gotovo zanimajo, kako napreduje gradnja samostana. Kot mi sestra prednica piše, je seveda vse pod streho, stene zunaj so ometane in sedaj se opravljajo le notranja dela. Po pogodbi mora biti vse dovršeno koncem septembra. Morda bo šlo malo preko, vendar z delom podjetja, ki gradi vso zadevo, so zelo zadovoljne, kakor je tudi škofijski ekonom, ki vso zadevo vodi.

Sestra mi piše: »Samostanska družina hitro raste. Pred kratkim sta bili spet dve sestri preoblečeni, pet novink pa se pripravljajo na ta važni korak v življenju. Vsi se čudijo, da imamo toliko poklicev. Mladina želi in hrepeni po globljem duhovnem življenju, ali pa nič, brez vsakega cilja v življenju. Neverjetno je, kako naše sestre rade molijo, molčijo, se zatajujejo, da me včasih kar gane, ko jih vidim klečati pred Najsvetejšim. V novem samostanu bo prostora za 20 sester, pa kaže, da bo kmalu premajhen, če nas bo Bog tudi v bodoče tako blagoslavljal s poklici. — Treba bo tudi pripraviti vrt, ker vso zelenjavo in razne jagode za soke, prideamo same. Krompir, jabolka in drugo sadje nam pa dobri ljudje prinesejo.« Tako piše sestra prednica.

Seveda molitev, kontemplativno življenje in žrtve za druge, to je smisel njihovega redovnega življenja. In kako je to danes potrebno, ko vse drvi ravno v nasprotno smer!

Jasno, da so vsi dobrotniki vedno v njihovih molitvah in vse vaše posebne namene jim redno sporočam. Pomoč je seveda še potrebna, posebno sedaj, ko je dolar tako »močan« v domovini in je še treba opremiti notranjost samostana.

Anton M. Lavriša

ATTORNEY-AT-LAW
(Odvetnik)

Complete Legal Services
Income Tax - Notary Public

18975 Villaview Road
at Neff
692-1172

Če bo šlo vse po sreči in bodo denarna sredstva na razpolago, bo samostan blagoslovljen pozno v jeseni, ko bo cerkev-fara na Sori praznovala 100-letnico svojega obstoja.

V zadnjem času sem prejel sledeče darove:

John Kebe, Ontario, Kan. \$50 (kan.)
Mary Kebe, Ontario, Kan. \$60 (kan.)
Millie Prosen, Ontario, Kan. \$10 (kan.)
Ga. G. Shapin, Ontario, Kan. \$20 (kan.)
N.N., Cleveland, Ohio \$150
Francka Opeka, Waukegan, Ill. \$50
N.N., Kalif. \$500
N.N., Ohio \$100
Rev. Jože Snoj, Kalif. \$200
N.N., Wis. \$200
Mary Kebe, Ontario, Kan. \$40 (kan.) za pokojne starše
Mary Kebe, Ontario, Kan. \$40 (kan.) za pokojnega moža
Rozi Gegnon, Ontario, Kan. \$10 (kan.)
Angie Retty, Ontario, Kan. \$10 (kan.)

Prisrčna hvala vsem dobrotnikom. Bog naj vam povrne vašo radodarnost. Vse darove tudi v bodoče lahko pošljete na moj naslov.

Rev. John Lavrih
P.O. Box 38
Fowler, Kansas 67844

Ameriška Domovina je Vaš list! MALI OGLASI

Stanovanje v najem

5-sobno stanovanje, spodaj, na Bonna Ave. se odda. Nič živali! Kličite 692-2831. (71)

For Rent

4 rm. apt., up. E. 156 & Waterloo area. No children or pets. Call 481-5136. (70-71)

For Sale

8 room single home. One block from St. Vitus Church. \$19,900. Call 951-2031. (66-85)

Starejši par brez otrok iščeta za stalno 3- ali 4-sobno stanovanje, spodaj, v mirni okolici med 55. in 64. ulico. Kličite 431-0628. (69-72)

Hiše barvamo zunaj in znotraj Tapeciramo (We wallpaper). Popravljamo in delamo nove kuhinje in kopalnice ter tudi druga zidarska in mizarska dela.

Lastnik TONY KRISTAVNIK
Pokličite 423-4444 ali 729-1023 (x)

Brick Double for Sale

Euclid. 5 up, 5 dn. Full basement. Garage. \$69,900. Call 481-3637. (70-73)

FOR RENT

Beautiful 3 room apt. Near St. Vitus. No pets. Call after 5 p.m. — 432-0806. (68-71)

V drevesju jesen je že vpleta...

(Nadaljevanje s str. 3)

tro upada in plahni kot njujorška. Mi bomo nekaj zgubili, pa smo srečni, da bodo to pridobili sosedni narodni bratje. Seveda ta sosedna narodna srenja bo pridobila le v primeru, če bosta Helenca in Jože zares ostala zvesta slovenski materini besedi — sicer pa bo velika izguba za našo srenjo in bratsko sosedno.

Na klopici svoji v Ridgewoodu posedevam spet, kot že toliko let. Mnogi od Slovencev potem, ko sem postal penzionist, so mi prisedali. Po nekaj letih pa že večinoma sem brez slovenske družine na tej klopici. Malo kdo še od naših ljudi pride mimo in za trenutek prisede. Vsem se tako nekam muči... Kam...? Kam neki...? Smisel za razgovor o naši

skupnosti tudi upada... Kadar pa se kod zberemo, teče pogovor o denarju in položajih ter namišljenih časteh v tujem svetu... Srenja naša pa odмира...

Prejšnji teden je za zmeraj odšla iz te naše srenje Frances Cerar, poznana med našimi šivavkami kot Moravčanova. Nikdar poročena in v glavnem samotarka je bila. Do pred leti je stalno naročala maše pri slovenskem sv. Cirilu na Osmi za umrlega očeta in mater!

Čez dva dni, ko to pišem, bo nedelja pred Delavskim praznikom. Kakšna bo pri Sv. Cirilu na Osmi pa lahko sami uganite, saj uganka ni za nikogar težka...

Tone Osovnik

Kanadska Domovina

— ČAS DOZOREVANJA —

† Amalija Krek

TORONTO, Ont. - Slovenska politično-ideološka emigracija je letos stara 40 let. V teh štiridesetih letih smo imeli dovolj časa za razmišljanje in študije o problemih, ki so vodili do razmer, ki danes vladajo v domovini.

Brez da bi obravnavali staro Jugoslavijo, ki je bila v svojem ustroju prisilni jopič raznim narodnim skupinam, je vendar južnim Slovanom na njenem teritorialnem ozemlju v kratkem času svojega obstoja dala povod širšega narodnega prebujenja, ki se je zrcalilo v kulturnem in gospodarskem napredku (zlasti med Slovenci), ki so v mejah kraljevine Jugoslavije zadobili, če že ne popolno, pa vsaj delno neodvisnost in narodno svobodo, ki je predpogoj za vsesplošen narodni napredek.

To bistveno resnico radi pozabljamo, ko se mudimo pri stvarih, ki so nam kratile naše narodne aspiracije in cilje, ki smo si jih kot narod začrtali in zastavili.

Danes vemo, da še tako demokratična družba nikoli ni popolna. Vselej se najdejo pomanjkljivosti, ki ne odgovarjajo potrebam skupin ali posameznikov. Vendar v demokratični ureditvi družbenih odnosov vselej prevladuje duh pravičnosti, ki je dostikrat povod za javne debate, v katerih se razpravlja in ugotavlja, dela zaključke in potem izvede, kar je v danih razmerah najbolj primerno in odgovarjajoče.

V tem je odlika demokracije! V stari Jugoslaviji je bila okrnjena, v novi komunistični Jugoslaviji je pa sploh ni. Enopartijski sistem, kjer ima prvo in zadnjo besedo komunistična partija, je beseda »demokracija« le krilatica, katero komunisti v besednjakih po svoje tolmačijo po naukih Karla Heinricha Marxa.

Marx pa je bil v zmoti. V svojem največjem delu »Das Kapital« v prvi vrsti obravnava »razredni boj«, čeprav je bilo vse njegovo mišljenje osredotočeno zgolj na teoriji materialističnega pojmovanja zgodovine in na teoriji »izkoriščanja« delavskega razreda od strani kapitalistov. O tem drugem v svoji knjigi ne piše veliko, pač pa poudarja razredni boj, ki ga današnji moderni komunisti še vedno prinašajo na dan, kljub vsem napredkom delavnega človeka, ki je dosegel zlasti v Kanadi in Združenih državah plató priznanja za svoje delo in pri tem zasluži primerno plačo.

Marx ni računal na demokracijo. V tem je njegovo pomanjkanje. Ostal je filozof 18. stoletja. Čeprav je njegov doprinos omembe vredni, bi njegove teorije ne smele veljati kot vodilo za družbeno ureditev, ki naj izboljšuje življenj-

ski standard delavcev v današnjem času.

Slovenski in jugoslovanski komunisti, ki so Marxov nauk sprejeli po Leninu in Stalinu, so se izneverili narodnim izročilom, ki so bila tesno povezana z zgodovino demokratično nastrojenega naroda. Zlasti med Slovenci je ta zgodovina dosegla svoj višek z ustoličenjem slovenskih knezov na Gosposvetskem polju, kjer so svobodno volili svoje narodne predstavnike in voditelje. (Po leg starih Grkov smo bili Slovenci prvi, ki smo prakticirali »demokracijo«. Pred Grki smo prednjačili celo v tem, da je med Slovenci imel glas vsak, dočim so Grki omejili glasovanje le na posestnike določene nepremičnine.)

Kljub svoji majhnosti, smo velik narod. Ta narod ceni svojo zgodovino, svojo kulturo, svojo samobitnost in svojo bodočnost. Rodovi pred nami so se borili za Slovensko svobodo, za majhen prostor na soncu, kjer naj bi naš rod užival sadove dela naših prednikov, ki so trpeli in krvaveli v upanju, da bo nekoč naša domovina Slovenija zadihala v

svoji Karantaniji, domu slovenskih svobodnjakov, predanih demokraciji in veri naših pradedov.

Pomilujem tiste Slovence, ki se smatrajo za »voditelje«, ker so morda v času revolucije več pretrpeli, več doprinesli, pa istočasno zaradi svojega osebnega doživljanja revolucije pozabljajo na prvotni namen protikomunistične borbe, ki ni bila le njihova, temveč celotnega slovenskega naroda. Odrči se zaradi tega prijateljstvu soborca, ki se je prav tako boril in krvavel, je greh, ki ni vreden slovenskega svobodnjaka, ki mu je v prvi vrsti skrb slovenske svobode, za katero smo se in se še danes borimo.

To je moj poziv vsem zavednim protikomunističnim borcem in slovenskim svobodnjakom. S skupnimi močmi in z jasnimi cilji bomo premostili vse težave in šli od zmage do zmage (kot nekdanj domobraneci).

Z zaupanjem v božjo previdnost bomo dosegli naše narodne težnje.

Otmar Mauser

Umrli je dr. Ivo Juvančič

GORICA, It. - Na ljubljanskih Žalah so v torek, 27. avgusta, pokopali dr. Ivo Juvančiča. Pokojni se je rodil v Bovcu leta 1899. Po končanih srednjih šolah je vstopil v bogoslovje in ga dokončal z doktoratom v Innsbrucku. Ko se je vrnil v Gorico, ga je nadškof F. B. Sedej imenoval za podravnatelja v goriškem malem semenišču. Na tem mestu je veliko dobrega storil kot vzgojitelj mladih fantov, ki so številni pozneje postali duhovniki, drugi pa, ki so izstopili, so ostali zavedni slovenski laiki, tostran in onstran državne meje.

Na Nemškem se je seznanil z mladinskim gibanjem in je zanimanje za to gibanje zanesel tudi med fante v semenišču. O tem piše tudi Lado Piščanc v svojem dnevniku, ki ga je objavila *Mladika*. Med počitnicami je vsako poletje prirejal romanja na Sv. Višarje, kjer so fantje ostali več dni, da so poslušali predavanja iz narodnega življenja, pa tudi vzgojne teme je rad izbiral. Z Višarij so se potem podali fantje na kake druge vršace. S tem je zbujaal zanimanje in ljubezen za planine, ljubezen, ki je povečini ostala trajna in jo njegovi nekdanji dijaki še danes čutijo.

Dijakom je pomagal tudi s posojanjem slovenskih knjig, s predavanji o slovenski literaturi, z vzgojnimi predavanji. Njegov vpliv na dijake je bil zelo občuten. Istočasno pa je vršil službo kaplana pri Sv. Ignaciju.

Ko je nadškof Margotti kmalu po svojem prihodu v Gorico zamenjal vodstvo v malem semenišču, je dr. Juvančič bil imenovan za profesorja ekleziologije v bogoslovnem semenišču. Tudi tu je pokazal svojo veliko razgledanost in poznanje cerkvenih očetov. Zelo so ga cenili tudi italijanski bogoslovci.

Toda prišla je vojna. Slovenska duhovščina se je ob gledanju na OF razcepila. Eni so ostali zadržani ali se tudi očitno postavili proti tej organizaciji, dr. Juvančič pa je skupaj z nekaterimi drugimi zagovarjal osvobodilni boj in tega ni skrival tudi v svojih predavanjih bogoslovcem. Tudi zunaj bogoslovja je kazal simpatije za OF in partizane. Po škofiji so začela krožiti Višarska pisma, ki jih je napisal dr. Juvančič. S tem je zbudil sum o svoji pravovernosti zlasti pri škofu Antonu Santiniu pa tudi pri drugih.

Po vojni je msgr. Santin zahteval, da se prof. Juvančič odslovi iz bogoslovja. Nadškof Margotti se je vdal. Tedaj se je dr. Juvančič zatekel v Ljubljano in bil poslan v Pariz na mirovno konferenco kot izvedenec za vprašanja Julijske krajine. Iz Pariza se je vrnil v Ljubljano. Tedaj se je zgodilo, da se je, najbrž razočaran zaradi dogodkov v Gorici, oddaljil od duhovniške službe in se civilno poročil.

Toda po svojem čustvovanju je ostal duhovnik. Ko mu je uspelo, da je dobil iz Rima dispenzo, se je tudi cerkveno

TORONTO, Ont. - Ženo pokojnega dr. Miha Kreka, nekdanjega podpredsednika jugoslovanske vlade v Londonu in načelnika SLS ter predsednika NO za Slovenijo, ni poznalo veliko ljudi. Vselej se je držala v ozadju, čeravno je bila kot zakonska žena dr. Kreku velika opora pri njegovem političnem delu.

Ta dobra in zvesta slovenska žena se je na dan 27. avgusta srečala s svojim Stvarnikom in odšla po svoje zasluženo plačilo. Umrli je v Mississauga bolnišnici štiri dni pred svojim 86. rojstnim dnevom.

Dokler je bila v starostnem domu, ki so ga oskrbovale Karmeličanke, sva jo z ženo večkrat obiskala. Vselej smo obujali stare spomine in težave, ki smo jih srečali na naši begunski poti, in dobra gospa mi je veliko povedala o njenem pokojnem možu, katerega sem osebno poznal in visoko cenil zaradi njegove preproščine, njegovega intelekta, izredne politične dalekovidnosti in njegove globoke vere.

Malka, njegova žena, ni zastajala daleč za njim. Vselej, kadar sva jo z ženo obiskala, smo šli v kapelo, kjer smo skupno pomolili za dr. Kreka in ves slovenski narod.

Po dolgih letih ločitve, se je

Valentin Polanšek umrl v starosti 57 let

V najnovejši številki *Katoliškega glasu* (5. septembra 1985) je objavljena vest o smrti Valentina Polanška, ki je s svojo sporno knjigo »Križ s križi« dvignil precej prahu pred 5 leti. Članek nosi naslov: Smrt zavednega koroškega Slovenca. Objavljamo ga v celoti. Ur.

V kraju Obirsko na sloven-

poročil in živel kot dober kristjan. Kot dober kristjan je tudi umrl in imel dostojen cerkveni pogreb. Od njega so se poslovili zastopnik Inštituta za narodnostna vprašanja v Ljubljani, pri katerem je dr. Juvančič bil zaposlen do upokojitve. V imenu njegovih nekdanjih dijakov in bogoslovcem pa se je poslovil g. Jožko Kragelj. Pogreba se je udeležilo 13 primorskih duhovnikov, med njimi dva Furlana, da so mu tudi mrtvemu izpričali svojo hvaležnost za vse dobro, ki so ga prejeli kot dijaki in bogoslovci.

»Ne sodite, da ne boste sojeni,« opozarja Jezus Kristus. Tudi pok. dr. Juvančiča ne bomo sodili. Vemo pa, da je veliko dobrega storil in da marsikak primorski duhovnik njemu dolguje svoj poklic.

Naj počiva v miru.

K. H.

Kat. glas (5.9.1985)

pridružila svojemu možu in ob njem uživa dobrote dobrega Očeta, ki ju je oba sprejel v svoje večno varstvo.

Pogrebno mašo je pri Mariji Brezmadežni v New Torontu opravil g. Franc Sodja, ob somaševanju g. Kopača in msgr. Jezernika. Posmrtna molitve ob krsti je opravil prevz. škof Alojzij Ambrožič. V cerkvi ji je v slovo spregovoril g. Kopač, ki je opravil tudi pogrebne obrede na pokopališču in tudi tam spregovoril nekaj besed. Pri pogrebni maši je bil navzoč tudi škof dr. Jože Smej.

Tako je kanadska zemlja sprejela telo verne in zavedne Slovenke v večni počitek in v božjo slavo, nam pa ponovno predočila minljivost našega življenja, ki je zgolj romanje h križu, ki stoji na koncu naše ceste.

Alešu in vsem ostalim srodnikom naše iskreno sožalje ob izgubi dobre slovenske žene in matere. Malki pa naj Bog nakloni vso svojo dobroto za njeno vero, slovensko zavest in potrpljenje in trpljenje, ki ga je v svojem življenju kot žena slovenskega vidnega politika vdano prenašala. Malka, mirno počivajte v božjem naročju!

Otmar Mauser

skem Koroškem so v nedeljo 1. septembra pokopali učitelja Valentina Polanška, ki je 27. avgusta nepričakovano umrl na Dunaju v bolnišnici v starosti 57 let.

Polanšek je bil eden najpomembnejših književnih ustvarjalcev med koroškimi Slovenci, zelo dejaven pa tudi na kulturnoprosvetnem področju. Politično se je udeleževal v vrstah avstrijske socialistične stranke, bil njen svetovalec v občinskem svetu v Železni Kapli, dve mandatni dobi pa bil predsednik Slovenske prosvetne zveze, ki vključuje levičarsko usmerjene Slovence. Ustanovil in vodil je obirski ženski oktet in tudi sam veliko komponiral.

Zlasti pa je bil poznan kot pesnik in pisatelj. Izdal je več pesniških zbirk, pisal pa je tudi za otroke. V prozi je spisal tri dela: Velike sanje malega človeka (1973), Križ s križi (1980, izdala Celovška Mohorjeva družba) in zadnji najbolj obsežni roma Bratovska jesen (1982). Osebno je bil blagega značaja, do drugače mislečih strpen, vedno nasmejan, a neuklonljiv v borbi za narodne pravice koroških Slovencev.

Vsako zlo se rojeva iz omejene misli in povprečnega čustva.

M. Maeterlinck

Največji dar, ki človek ga užije, je, da narave zve tajno.

Göthe

KOLENDAR PRIREDITEV

V »Kalendar« pridejo prireditve društev in drugih organizacij, ki objavljajo v »Imeniku društev« vsak mesec. Vključene so tudi prireditve, ki so v uredniškem mnenju koristne za našo skupnost.

SEPTEMBER

22. — Društvo SPB Cleveland priredi romanje v Frank, Ohio.

29. — Baragov dan pri Mariji Vnebovzeti na Holmes Ave. Sv. maša ob 12. uri, ob 1.30 kosilo v Slov. domu na Holmes Ave.

OKTOBER

5. — Fantje na vasi priredijo koncert v SND na St. Clair Ave. Gostuje oktet Zvon iz Fairfielda. Začetek ob 7. zv. Igra Alpski sekstet.

6. — Cerkevni koncert Marijinih pesmi priredijo »Fantje na vasi« iz Toronta ob dveh popoldne v cerkvi Marije Vnebovzete na Holmes Ave.

6. — SKD Triglav, Milwaukee priredi vinsko trgatev.

6. — St. Clair Rifle Club priredi pečenje školjk na Lovski farmi.

13. — Klub zahodnoclevelandskih društev prireja ples v Slovenskem domu na Denison Ave. Začetek ob 3.30 pop. »Cash bar.« Igra Eddie Stimpfel.

19. — Tabor DSPB Cleveland priredi svoj jesenski družabni večer v Slov. domu na Holmes Ave. Igrajo Veseli Slovenci.

19. — Glasbena Matica poda koncert z večerjo in plesom v SND na St. Clair Ave.

20. — Občni zbor Slovenske pristave.

20. — Slomškov krožek priredi kosilo v dvorani pri Sv. Vidu. Serviranje od 11.30 do 1.30 popoldne.

27. — Koroški pevski zbor Kočna poda koncert v dvorani pri Sv. Vidu.

NOVEMBER

2. — Štajerski klub ima martinovanje v dvorani sv. Vida. Igrajo Veseli Slovenci.

8., 9. in 10. — Jesenski festival pri Sv. Vidu.

9. — Belokranjski klub ima martinovanje v SND na St. Clair Ave., ki bo obenem 20-letnica kluba. Igrata orkestra Veseli Slovenci in Tone Klepec

17. — Slovensko-ameriški kulturni svet priredi banket in program na čast Franku J. Lauschetu ob priliki njegovega 90. rojstnega dne, v SND na St. Clair Ave.

30. — Ameriška Dobrodelna Zveza priredi banket ob 75. obletnici ustanovitve, v SND na St. Clair Ave.

DECEMBER

1. — Miklavževanje Slovenske šole pri Mariji Vnebovzeti v Collinwoodu. Ob 3. uri pop. v šolski dvorani.

8. — Slovenska šola pri Sv. Vidu priredi miklavževanje v farni dvorani. Pričetek ob 3. uri popoldne.

Na blejskem otoku spet sv. maša

Kmalu po koncu zadnje svetovne vojne so nove, veri nasprotne oblasti svetišče Matere božje na blejskem otoku razglasile za muzej in kulturni spomenik ter prepovedale maševanje v tem svetišču. Ljudje so pa še naprej prihajali na otok in zvonili na »zvon želja«.

Blejski župniki so se vsa zadnja desetletja prizadevali, da bi oblasti spet dovolile maševanje v cerkvi Marije Vnebovzete. Letos je to dovoljenje končno bilo izdano. Na Veliki šmaren 15. avgusta je bilo popoldne ob 16. uri pravo blejsko »žegnanje«. Z dekanom radovljiške dekanije Martinom Erklavcem sta sodelovala blejski župnik dr. Nace Potočnik in jeseniški župnik Zdravko Hajnrihar.

Pridigal je dr. Potočnik, ki je poudaril, kako so znali naši predniki postavljati Marijine cerkve na najbolj slikovite kraje. Tudi cerkev na Otoku sredi blejskega jezera je bila zgrajena iz posebne ljubezni do nebeške Matere.

Naslednja maša na Otoku je bila v nedeljo, 8. septembra, ko je Cerkev praznovala Marijino rojstvo ali Mali šmaren.

Po Kat. glasu

Po svetu je zadnja leta veliko slišati o pravi epidemiji senilnosti. Kaj so predsodki in kaj resnica o starosti? Na kaj je pozabila medicina? V ZDA so izračunali, da bodo imeli do leta 2050 dobre tri milijone bolnikov z nevarnimi znamenji senilne demence (starostne slaboumejnosti).

Čeprav gre za resen in dokaj razširjen problem, javnost največkrat nima razumevanja za senilnost, često pa jo tudi napačno diagnosticirajo celo sami zdravniki.

Senilnost ni neizogiben rezultat procesa staranja, kot na primer sivi lasje ali katarakt. To je specifična bolezen, izvirajoča iz raznih vzrokov. V ZDA je po trditvah geriatra dr. Leslieja Libowa med vzroki umrljivosti na četrtem mestu. Nekateri simptomi senilnosti je mogoče odpraviti, odvisno od tega, kakšnega izvora so, mnogih pa ne.

Značilen bolnik s senilno demenco kaže naglo izgubljanje spomina, zlasti, ko gre za nedavne dogodke (kratkoročen spomin), zmanjša se sposobnost računanja, kažejo se napake pri presoji in razdražljivost, kar utegne voditi do paranoje (bolezenskih strahov).

Bolnik pogosto pozabi celo svoj naslov ali imena družinskih članov. Možgani izgubljajo orientacijo, časovno in prostorsko, včasih tudi lastne osebnosti.

Menijo, da je 60 odstotkov takšnih bolnikov zbolelo za Alzheimerjevo boleznijo. Drugih 20 do 25 odstotkov senilnosti izvira iz več manjših možganskih kapi, ki uničujejo možgansko skorjo. Pri takšnih bolnikih se utegne bolezen izboljšati, če se jim zniža visok krvni pritisk, ki je eden od vzrokov možganske kapi.

Drugi senilni bolniki bolehalo za raznimi kroničnimi internimi boleznimi in zaradi oslabiljene funkcije žleze ščitnice ter pomanjkanja vitaminov; pri njih je mogoče simptome senilnosti odpraviti z zdravili.

Nekateri vrste senilnih pa so preprosto depresivni: zaradi osamljenosti, smrti svojih najbližjih ali bližajoče se fizične invalidnosti. Po besedah dr. Nancy Millerjeve z državnega inštituta za duševne bolezni nekateri podatki kažejo, da sama depresivnost povzroča spremembe pri sposobnosti razsojanja in kratkoročen spomin peša. Zdravila proti depresiji pogosto pomagajo proti takšnim simptomom.

»Ne bi mogla živeti med samimi starci.« — »Stari ljudje so strahovito tečni.« — »Prepirljivi so in kar najprej ponavljajo eno in isto.« — »Sebični so in dolgočasni.«

Tako je skupina anketiranih ocenila druženje s starimi. Najbolj zanimivo pri tem je, da so bili ljudje, ki so to izjavili, tudi sami starejši od 75 let. Britanski eksperimentalni

— NEZNANE BOLEZNI —

Starost, senilnost in bolezni

psiholog Patrick Rabbitt je v treh mesecih leta 1978 anketiral 247 ljudi, starih več kot 70 let; 146 jih je dalo podobne izjave.

Ko je psiholog terjal, da pojasni svoje odklonilno stališče do svojih vrstnikov, je dobil takele odgovore: »Dolgočasni so.« (98 odgovorov) »Z njimi nimaš česa govoriti.« (67 odgovorov) »Preveč čvekavi so.« (58 odgovorov) »Nikoli ne poslušajo, kaj jim pripoveduješ.« (43 odgovorov)

Nekateri so reagirali tudi čustveno; vsebino njihovih odgovorov bi lahko povzeli z ugotovitvami, da so stari »samoljubni« (83 odgovorov), »egocentrični« (71), »ravnodušni do drugih« (42).

Psiholog, ki je naredil te poskuse, je mnenja, da so stari ljudje včasih zares dolgočasni, po njegovem pa so taki zaradi tega, ker mladi z njimi ne najdejo skupnih tem za pogovor. Nikoli pa ni prišel do ugotovitve, da bi bili egocentrični (egocentričnost je zavestno ali nezavestno poudarjanje svoje gaje in lastnih koristi, lahko bi dejali, da je egocentričnost tudi razsojanje vsega z lastnega stališča).

Po opravljenih raziskavah je bil zdravnik presenečen, ko je ugotovil, da se starejši ljudje, za katere bi pričakovali, da imajo marsikaj skupnega, neradi družijo med seboj. Zaradi tega je prisluhnil njihovim pomenkom.

Najprej je dobil vtis, da se slog pogovora z leti temeljito spremeni. Priletni ljudje zadovoljno kramljajo, kadar dobijo za sogovornika človeka svojih let, vendar se pogosto počutijo neprijetno, če je tak pogovor skupinski. Navadno se ne zmenijo za večino ljudi v skupini in se posvetijo enemu samemu. Kadar pa se kak star človek znajde sredi mladih ljudi, se kaj pogosto zgodi, da se mu pridruži eden od mladih in prevzame značilno vlogo »oficirja za zvezo« oziroma tolmača: posreduje mu predmet pogovora oziroma mu razlaga podrobnosti, a pri tem govori tako glasno, kot da bi bil njegov priletni sogovornik naglušni.

Ne navadno je to, da tudi starejši ljudje, ki odlično slišijo, sprejemajo to vlogo. Po mnenju psihologa Rabbitta to morda storé zato, ker težko sledijo skupinskemu pogovoru, in zato jim je ljubše, da jih imajo drugi za naglušne, kot

pa da bi jih izključili iz pogovora, ker se ne znajdejo.

S testiranjem so res ugotovili, da imajo priletni ljudje včasih težave s skupinskim pogovorom. Sledijo sicer predmetu pogovora, ne morejo si pa zapomniti, kaj je kdo rekel, in zato izgubijo rdečo nit, še zlasti, če je razprava živahna in če ljudje govorijo hitro ter si segajo v besedo. Priletni ljudje so precej občutljivi, ker niso kos položaju; zato najčesteje molčijo in se trudijo, da bi ostali neopazni, na robu skupine, ki je zatopljena v pogovor.

Priletni ljudje se pogosto pritožujejo, da so raztreseni; dogaja se jim, da tudi pri najpreprostejših opravilih izpustijo kak del postopka ali pa ponovijo že opravljeno. Primer se jim, recimo, da pri kuhanju čaja odmaknejo čajnik z ognja, še preden voda zavre, oziroma da dvakrat ali trikrat osladkajo čaj. Toda britanski eksperimentalni psiholog Rabbitt poudarja, da tega ni moč znanstveno razložiti, kajti pri reševanju preprostih spominskih nalog — na primer pri ponavljanju kratkih seznamov nepovezanih besed ali števil — stari ljudje sicer ne zaostajajo za mladimi.

Med testiranjem v laboratoriju so med učinkom mladih in starejših ljudi vendarle opazili neko razliko: starejši ljudje so izrazito počasneje prišli do cilja. Prav zaradi različnih vzrokov senilne demence je za zdravljenje pomembno postaviti točno diagnozo.

Geriatr praviloma zahteva najprej sistemski pregled pacientov, da bi odkrili morebitne hormonske ali presnovne motnje oziroma celo tumorje, motnje v krvnem obtoku in poškodbe v možganski skorji.

Priletni bolniki morajo opraviti tudi psihološke teste. Dr. David Arenberg z ameriškega Nacionalnega inštituta za geriatrijo je dolga leta opazoval neko skupino bolnikov in ugotovil je, da je pri mnogih ljudeh, ki prekoračijo sedemdeseto leto, opaziti večjo ali manjšo slabitev spomina, presoje in sposobnosti za učenje ter reševanje problemov, medtem ko pri drugih ni videti takšnih pojavov. S to raziskavo so potrdili že prej znano dejstvo, da je proces slabitve razumskih sposobnosti izrazito blažji in počasnejši pri izobraženih ljudeh, ki so vajeni du-

(Dalje na str. 7)

Grdina Pogrebni Zavod

17010 Lake Shore Blvd. 531-6300
1053 E. 62. cesta 431-2088

— V družinski lasti že 82 let. —

“SLOVENIA RADIO PROGRAM”

HEARD COAST TO COAST
3 till 4 on Saturday afternoons E.S.T.
on N.B.N. Cable TV systems.

PAUL M. LAVRISHA
1004 Dillewood Rd.
Cleveland, Ohio 44119

Premalo znanja in še manj samokritike!

Pred tedni smo objavili daljši članek z naslovom: »Najdba stoletja« spreminja slovensko zgodovino. O pomembnosti najdbe sta govorila mlada slovenska arheologa dr. Andrej Pleterski in dr. Timotej Knific. Po objavi članka v tedenski reviji Teleksu se je oglašil eden najbolj znanih in priznanih živečih slovenskih zgodovinarjev dr. Bogo Grafenauer, ki je bil dokaj kritičen do Pleterskega in Knifca, ker sta pač govorila preveč navdušeno o pomembnosti najdenih predmetov ter trdila med drugim, da bo na podlagi teh predmetov treba spremeniti marsikatero dosedanje razlago o podobi slovenskega življenja v 9. stoletju. Arheologa po Grafenauerju ne poznata dovolj natančno zgodovine omenjene dobe. Še posebej pa je Grafenauer kritičen do drugih »amaterskih« zgodovinarjev, ki govorijo in pišejo o »neslovenskem« izvoru Slovencev ali imajo druge teorije, ki odklanjajo vso dosedanje razlago slovenske zgodovine od poklicnih zgodovinarjev. Tu se loti Grafenauer predvsem Jožkota Šavlija in znanega slovenskega pisatelja Mateja Bora ter tudi že pok. Franceta Jeza. Od časa do časa smo objavili nekatere Šavlijeve spise, vsaj nekateri naši bralci pa so seznanjeni z Jezovo teorijo in poznajo Borova dela. Zato se mi zdi umestno, da objavljam tudi Grafenauerjev članek, ki je izšel v Teleksu 15.8.1985. Tudi razlaga zgodovine slovenske skupnosti v ZDA trpi od ljudi, ki jih ni učila nobena zgodovinska šola, uporabljajo pa v bistvu osnovnošolsko ali morda višješolsko raziskovalno metodologijo. Ur.

Menda »zgodovina« zadnje čase kar močno razburja Slovence! Pa res samo »zgodovina«, se pravi to, kar si različni ljudje pod tem imenom predstavljajo, ali pa včasih tudi v nenadnem navdušenju nad svojim resničnim odkritjem ocenijo to s precej velikimi poudarki. Ko s hladno glavo in primernim znanjem take stvari preverimo, se pokažejo pogosto kar precej drugačne. Včasih povsem drugačna resnična zgodovina brez narekovajev.

Najprej si pogledimo sorazmerno nedolžen primer res pomembne arheološke najdbe iz Zasipa pri Bledu. Najdba ne bi bila nič manj pomembna, če bi jo preprosto opisali in ne proglašali za »arheološko najdbo stoletja«, pa tudi ne okrnjevali tega, kar je o slovenskem gospodarstvu napisanega v zgodovinski literaturi in tako najdbi dajali še neresnični sijaj.

Med označbami najdenih predmetov je seveda napačna trditve, da gre pri lemežu za del pluga: v resnici gre le za ralo oz. »ralnik«, torej za bistveno drugačno orno orodje, ki zemljo le razrije, ne pa obrača. Sicer so predmeti opisani pravilno, ni pa več res vse, kar se trdi o spremenjeni podobi slovenskega življenja v 9. stoletju po tej najdbi. V »Zgo-

dovini Slovencev« je namreč na str. 98 napisano, da se je pri Slovanih začelo »najkasneje do srede 1. tisočl. uveljavljati tudi orno poljedelstvo« (podčrtano v originalu). Prav tako se o oranju in o »železnem ralniku«, ki da je bil ralu dodan najkasneje do »prehoda 8. in 9. st.« govori tudi posebej pri Slovencih (str. 108).

Arheološka najdba je torej le potrdila to, kar je bilo postavljeno kot hipoteza zaradi širših okoliščin časa, nič pa ni v bistvu prevrgla. Seveda pa je zaradi tega treba bolj trezno presojeti tudi vse druge posledice najdbe — oranje pač ni še kar takoj spreobrnilo vsega družbenega reda. Tudi pojem »grunta« ali »kmetije« (cele, polovične itd.) ostaja kljub temu še vedno zvezan z novim redom in zemljiškim gospodarstvom, ki se uvaja pri nas z varštvom frankovske in poznejše nemške države.

Te trditve slone na preveč široki podlagi zgodovinskih dejstev, da bi jih bilo mogoče kar tako odriniti z arheološko zakladno najdbo v Zasipu. Saj je navdušenje Pleterskega in Knifca razumljivo in jima ga niti ne moremo zameriti. Pa vendar bi povedal sodbo velikega zgodnjereveškega arheologa Jankuhna, ki je 1963 po tridnevni razpravi o mnogo bogatejših arheoloških

najdbah na Moravskem v Starem mestu, na Mikulčicah in pri Bfeclavu v sklepnem govoru o rezultatih simpozija preprosto izjavil: »Seveda, fevdalizma ni mogoče izkoptati«. In za te vrste precenjevanje gre pač pri obeh naših mladih arheologih.

Le še dve opozorili! Najprej o interpretaciji najdbe: **vojak** ob odhodu na boj ne bi pustil doma osti za sulico in kopje, ker bo v boju oboje potreboval. **Ralnik** bi pričal o kmetu kot svojem posestniku samo, če bi bil na lesenem drevesu, ne pa v »magacinu« z drugimi železnimi predmeti. Skratka: zdi se, da gre za zakladno najdbo, ki je pripadalo **trgovcu** ali poklicnemu **kovaču**, ki je lahko izgubil življenje na zelo različne načine in je zaradi tega dogodek mogoče le široko uokviriti v 9. stoletje (v katerem pa najdbe te vrste ob vzhodni frankovski meji od Moravske proti jugu niso povsem neznanee!).

Tudi »Kranjca« ali »Karniolca« ne bi tako poudarjal. Milko Kos nad tem imenom pred drugo polovico 10. stoletja ni bi brez vzroka poln suma: ime je zvezano s sedežem krajine v gradu Kranj-Carnium, a s tem sedežem se strinja šele »Prakranjska« iz dobe saških cesarjev (po 955), ne pa obseg »stare Kranjske« med 828 in madžarskimi vdori po 900; omemba te krajine res poznejšega imena še ne pozna, marveč le »krajino ob Savi«, medtem ko je ime »Carniolenses« v frankovskih državnih analih najbrž povzeto po geografskih priročnikih tega časa (v slogu Anonima iz Ravenne). Nekaj časnikarjevih grehov pa pustimo kar ob strani.

Trma diletantnih »zgodovinarjev«

Precej bolj pa preseneča zgodovinarja trma, s katero se v zadnjih dvajsetih letih pri nekaj diletantih skuša uveljaviti podoba o »drugačnem« začetku slovenske zgodovine — brez naselitve v 6. stoletju ali pa vsaj z drugačno naselitvijo — samo da bi bili nekaj posebnega in po svojem izvoru ne takšni kot drugi južnoslovenski narodi.

Pustimo Franceta Jeza z njegovo teorijo o »skandinavskem izvoru« Slovencev pri strani, saj je že pokojni in si poleg tega na marsikatero nje-

gove trditve vsak lahko poišče odgovor v različnih etimoloških slovarjih slovanskih jezikov in v slovarjih srednjeveške nemščine. In bo hitro spoznal vso revščino avtorjevega ubadanja z »izvorom« Slovencev.

Toda tu so še tri avtohtoniistične teorije — etruščanska in že druga venetska — vse s še živimi avtorji in botri. Po knjigi o Etruščanih — »so bili Slovani?« — sta obe prav za prav povezani med seobj, kajti slovanski ali slovenski jezik naj bi ne bil le etruščanski, marveč tudi še venetski, galski in retijski (str. 210).

To pač narekuje samovoljna Berlotova dešifrantska metoda branja etruščanskega in venetskega črkopisa, mesto bi se ravnala po metodično edino pravilnem načelu: povezovanja vseh abeced v klasični antiški v razvojno celoto, kot je to opozoril že Jože Kastelic, in interpretacijo vsakega znaka iz te razvojne celote in ne po lastnem neutemeljenem domisleku kar na pamet (str. 134).

Le nekaj »ocvirkov« naj ponazori učinkovitost te dešifrantske metode branja: v etruščanski »slovenščini« so se pred skoraj 3000 leti že pojavljale tuje iz srednjeveške nemščine (»plav« in »marof«) ali celo sodobnega časa (»ovest« — zahod), pa ime »Lah«, ki se je uveljavilo šele okrog začetka našega štetja pri Germanih in Slovanih za Karpate po imenu galskega plemena Volcae, in slovenski dialektični pojavi po 1500 (»mau«, »nesu« itd.).

In bizantinski način štetja let, ki je nastal okrog l. 700 po našem štetju, je bil menda Etruščanom že znan (str. 150 in še večkrat), prejkone obenem z judovsko Biblijo, po katerem je izračunan, in so jo kar »rasenski begunci« prinesli v Rusijo (in ne bizantinski misijonarji!).

Metoda, ki daje take rezultate, pač ni kaj prida, in res je treba vzeti le drugo knjigo »Življenje in navade Etruščanov« Jacquesa Heurgona, prevedeno v slovenščino, pa bo vsak sam videl, ali so mogli Slovenci v 6. stoletju začeti z novim življenjem iz etruščan-

Nevarne bolezni...

(Nadaljevanje s str. 6)

ševnega dela in ki takšnega dela ne opustijo niti v poznih letih.

Po mnenju nekaterih raziskovalcev, ki se ukvarjajo z geriatričnimi vprašanji, bi bolniki, ki trpijo za izrazito senilnostjo (torej tisti, pri katerih so simptomi te bolezni najmočnejši), kljub vsemu morali kar najdlje ostati v družinskem krogu.

Dr. Carl Eisdorfer z univerze Georgea Washingtona v Washingtonu nedvoumno pravi: »Medicina se je tako pretirano posvetila tehniki, da je spregledala, kako važni so skrb, ljubezen in sočutje.«

(Prihodnje teden: »AIDS — »Bomba je tempirana...« ter opis drugih bolezni. Ur.)

ske dediščine.

Ko je Matej Bor ob Berlotovi asistenci nekako pred 15 leti s teorijo o »slovenskosti« etruščanščine prvič nastopil v slovenskem Penklubu, je še končal predavanje z domisljico: »Se non e vero, e ben trovato!« In s tem onemogočil diskusijo, kolikor je bil za njo po poltretji uri maltretiranja še kdo pri volji.

Ob drugi podobni priložnosti v istem krogu nas je bilo nekaj, ki smo mu nadrobili nekaj temeljnih dejstev, ki takšne teorije onemogočajo, ker so te povsem v nasprotju z zagotovljenim zgodovinskim razvojem Slovencev od 6. stoletja naprej in z nespornim prelomom, ki je zvezen z njihovim začetkom na tem prostoru v zelo pomembnih značilnostih vsakdanjega življenja.

Tedaj je moral odnehati. Pa je drugič na SAZU po predavanju akademika Bezljaja s svojo nasilnostjo onemogočil diskusijo vsakemu drugemu, tako da smo ogoročeni vstali in zapustili dvorano. Pa se je vnovič pojavil v Književnih listih.

Še dobro, da piše to pisanje o venetskem jeziku pesnik v glasilu literatov: za oboje namreč velja »pesniška svoboda« — licentia poetica! Saj se že po tem, kar je doslej objavil, vidi, da ne pozna niti od daleč tega, kar sta napisala o Venetih Niederle in Lehr-Splawinski in postavlja slepe hipoteze, ki so povsem v nasprotju z razpravami obeh navedenih avtorjev (pač pa je z njima v popolnem skladu podoba tega vprašanja v slovenskem zgodovinsko-pisju, ki bi ga pesnik rad pritisnil ob zid!).

Seveda, treba je premalo vedeti, da mirno moreš napisati neresnično in nespametno trditve. Niederle in Lehr-Splawinski namreč oba izrecno trdita, da so bili Slovani le **zakarpatski Veneti**, omenjeni v virih od 1. stol. našega štetja naprej, vsi drugi (na Balkanu, v Italiji, Alpah in Galiji) pa ne.

Sicer pa Bor pozna tudi bistvo Kossinove teorije prav tako malo kot Jožko Šavli, naš drugi »venetološki« fantast. Premalo je prostora, da bi človek našteval vse pomote in metodološke zgrešenosti v tem Šavlijevem spisu. To bom opravil na drugem mestu, kamor sem že pred časom obljubil razpravo z dokazi, da je te vrste kontinuiteta v nasprotju z zgodovinskim razvojem na slovenski zemlji med koncem antike in začetkom srednjega veka. Pa ne zaradi tega, ker bi nas pritiskala nemška ali panslavistična ali jugoslovenska »ideologija« (tako Šavli o vseh vidnih slovenskih zgodovinarjih kar od Linhartu naprej) ali strah za »kariere na Dunaju« (tako Bor — naj nam le razkrije, kateri slovenski zgodovinar je na Dunaju napravil kariero?! — tudi to je gola nevednost o slovenski kulturni zgodovini, kamor spada pač tudi zgodovinsko-pisje).

Predvsem pa gre za dejstvo, da so neutemeljene trditve, da

(Dalje na str. 8)

UP TO DATE: JOSEF'S

Elegance

New Look's 85

We Listen

5235 Wilson Mills Road
Richmond Hts. Ohio 44143
461-8544 461-8545

ANDREJ KOBAL

SVETOVNI POPOTNIK PRIPOVEDUJE

(nadaljevanje)

Nagon za take sestanke mi je nekako prišel v kri v času vojne in obveščevalne službe pri poznejšem delovanju po svetu. V Pentagonu, pri O.S.S. in pri zunanjem ministrstvu, povsod sem si tedaj pribodil prijateljev, še posebno pa v obveščevalni službi. Osebe takih organizacij se že po načinu poslovanja razvije v nekakšno družino, ki utri medsebojno zaupnost in prijateljstvo.

Delo zahteva, da si razkropljeni po svetu, medsebojno ne dopisujejo. Ko pa član take skupine slučajno potuje skozi mesto, kjer je nastavljen znanec, se potruji za prijeten sestanek.

Takih srečanj ne bom opisoval; omenjam jih le v pojasnilo, zakaj sem se, namesto da bi šel iz Pakistana naravnost domov v Ameriko, ustavljal v mnogih krajih Azije in Evrope.

V poletju 1957 sem potoval z Nado in mlajšim sinom. Danilo je ravno dovršil srednjo šolo v Himalaji in se je nama pridružil, da bi potovali skupaj do Carigrada. Od tam pa bi nadaljeval polet sam, ker se mu je mudilo zaradi vpisa na vseučilišče.

Polet je bil iz Dake čez Karači, kjer smo se ustavili dva dni kot gosti v družini glavnega inšpektorja policije za prestolico in južni del države. Od tam smo leteli do Teherana, kjer nas je sprejel ameriški konzul in nam pripravil dva izleta, prvega v planino pod visoko goro Elbrus, drugega na ogled razvalin iz davne dobe perzijskega cesarstva.

Polet se je nadaljeval v Bagdad in tam smo ostali tri dni, ne da bi našli čas za obisk ameriškega znanca, kot smo nameravali. Slučajno je bil v stolnem mestu Iraka zelo naklonjen Bengalec polkovnik Osmani, katerega moram omenjati bolj podrobno tu in kasneje.

Spoznala sva se kmalu po mojem prihodu v Dako leta 1955, ko je poveljeval diviziji tako imenovanih »Bengalskih tigrov« (Bengal Tigers), sestavljeno izključno iz vojakov Vzhodnega Pakistana in razdeljenih za obmejne straže.

Osmani je bil sposoben oficir, šolan za vojaško službo na Angleškem kakor Ajub Kan, moder in pošten, ki je ljubil svoje moštvo. Če bi bil iz Zahodnega Pakistana, bi bil že davno nosil generalske zvezde, a kot Bengalec je bil pri vseh odličnih sposobnostih zapostavljen. Nikoli mi o tej nepravilnosti ni rekel besede, vsaj ne, dokler nisva bila sama skupaj na sestanku v Bagdadu.

Pred prihodom v Bagdad je bil Osmani izvršni poveljnik, nekak adjutant pri glavnem štabu pakistanske armade. Ta ga je poslala z zastopstvom na vojaški sestanek v Iraku. V hotelu, kjer smo se nastanili za enkratno prenočevanje, nas je prvi pozdravil.

Srečno naključje je povzročilo, da smo ostali v Bagdadu tri dni kot gostje polkovnika Osmanija in obenem gostje generala Dagestana, vrhovnega poveljnika armade Iraka, kateremu nas je predstavil. Ta nam je dal na razpolago avto z vodnikom za razgled po Bagdadu in nas skupaj pogostil na svojem domu pri večerji z ženo in dvema majhnima otrokoma. Te malenkosti omenjam zaradi naključij, kako eno vodi v drugo in kako je od takega naključja lahko odvisno človeško življenje.

Znano je, da je v avgustu leta 1958 izbruhnila revolucija, v kateri je kralj Iraka podlegel in je bilo prve krvave dni ustreljenih mnogo narodnih in armadnih voditeljev. Dan po izbruhu sem prejel brzojavko, da so revolucionarji ujeli generala Dagestana, ga obsodili na smrt in da bo ustreljen.

Telegram je prosil za takojšnjo intervencijo; posredovanje bi se ne smelo odlašati niti

eno uro, ker bi bilo sicer prepozno.

Hitel sem k ameriškemu poslaniku. Ta je sočustvoval, dejal pa, da bi posredovanje od ameriške strani obsojencu več škodovalo kot koristilo, kajti revolucionarji so tako rekoč napovedali vojno vsemu, kar je bilo ameriško.

Obrnil sem se torej k turškemu poslaniku iz zelo temeljitega razloga. Dagestan je bil namreč po rodu iz turške monarhične družine. Turška vlada je brez odlašanja posredovala s protestom.

Medtem ko je mnogo njegovih tovarišev padlo, je bilo Dagestanu prizaneseno. Dobil je tri mesece hišnega zavora, potem pa se je z družinico preselil v London. Osmani se mi je pri nekem obisku v Washingtonu zahvalil za posredovanje pri rešitvi uglednega generala in dobrega človeka. Zato sem bil od srca vesel, da smo se v Bagdadu slučajno zakasnilo.

Vesetje in užitek je bil tudi pri ogledovanju čudovitega mesta, ki je v srednjem veku veljalo za središče arabske znanosti in umetnosti. Iz mesta smo se peljali dvajset milj daleč, da si ogledamo največji obok na svetu, skozi katerega se vidi nebo; golo zidovje še stoji.

Neverjetna davna zgradba. Nadi pa se je nekaj drugega zdelo še bolj neverjetno. Na tleh ob steni oboka je čepel raztrgan berač z enostrunskimi guslami v roki. Izpod loka mu je brnelo žalostno spremljanje arabske balade; nič drugačni inštrumenti in pevci so pri Srbih. Nisem se mogel vzdržati smeja, ko je Nada vztrajala, da samo Srbi igrajo na gusle in da je goslač morebiti srbskega porekla.

Presenečenja povsod na potovanju! V Bejrutu sem se drugič sestel s predsednikom ameriške univerze Penrosom, na otoku Cipru pa v veliko veselje z angleškim polkovnikom Kingom, ki je trinajst let poprej v Kairu z drugimi oficirji pretepel debeluharja, ki je za menoj špijoniral, in mi tako pomagal iznebiti se ga.

Na otoku se nisem nameraval ustaviti. Letalo je pristalo iz tehničnih potreb. Čakali smo ves dan ter južinali v angleški oficirski menzi. Na Cipru je vladalo obsedno stanje z vsemi vojnimi napravami za bodočo žico.

King nas je prijazno pogostil. Po drugi svetovni vojni, je rekel, je ostal v uniformi, ker si je le tako mogel zagotoviti primeren obstanek. Sit je bil vojske, še bolj pa revolucije na otoku Cipru.

Ustavili smo se v Ankari, potem v Carigradu in Atenah. V Rimu sva z Nado prekinila polet za več dni, ker sem hotel z njo pred povratkom v Ameriko obiskati domače kraje.

Iz Dake sem pred odhodom pismeno sporočil bratu Francu, da mi ni bilo mogoče pravočasno dobiti jugoslovanskega dovoljenja za kratek obisk v Cerknem. Zato sem mu naročil, naj pride čez mejo v

Premalo znanja in še manj samokritike!

(Nadaljevanje s str. 7)

o Slovanih kot novem ljudstvu na starokarantanskih in današnjih slovenskih tleh ni virov: ni opisan njihov prihod, a vse novice o njih pri Pavlu Diakonu in posebej v pismu papeža Gregorja Velikega očitno govorijo o novem ljudstvu, ki šele »sili v Italijo«, v Benečijo, kjer naj bi ti Slovani že pol-druugo tisočletje živeli?! In tu je kot vir vsa arheologija, ki jasno priča o bistvenem prelomu v vsem materialnem življenju, pa sam slovenski jezik, zvezan z razvojem slovenskih jezikov za Karpati, ter še duhovno življenje novih poganov v prej krščanskem prostoru, kar je zahtevalo novo misijonsko akcijo.

Toda čemu naj bi to tu pripovedoval ljudem, ki ne morejo ali nočejo stvari vedeti in razumeti. Šavli gotovo noče: očitno o »ideologizaciji« našega zgodovinarstva je pač sam izrazil neke njegove »ideologije«. Bor je pa na nesrečen način zašel v to »kolo«.

Pa naj ga tolaži, da ni prvi akademik, ki si služi na ta način nerodno »slavo«. Član francoske Akademije veliki matematik Michel Chasles si je

Gorico, da se tam sestanemo. Iz Rima sem ga torej telefonsko poklical, da si izprosi dovoljenje. Napovedal sem mu dan prihoda v Gorico in hotel.

Pred nekaj slovečim hotelom »Zlati jelen« sem zaman čakal na avtobus. Pripeljali so se nekateri drugi sorodniki iz Cerkna, brata pa ni bilo. Kaj se je zgodilo, sem povpraševal neverno. Zakaj vas pustijo čez mejo, njega pa ne? Dovoljenja še ni dobil, mogoče pride pozneje. Povedali so mi, da je prosil za dovoljenje že po prejemu mojega pisma, torej pred tremi tedni.

(Dalje prihodnji torek)

**Rojaki! Priporočajte
Ameriško Domovino
prijateljem in znancem!**

- NAROČILNICA -

Želim postati naročnik časopisa »Ameriška Domovina«

Združene države:

_____ Za eno leto - \$33.00.
_____ Za pol leta - \$18.00.
_____ Za tri mesece - 15.00.

Kanada:

_____ Za eno leto - \$42.00.
_____ Za pol leta - \$27.00.
_____ Za tri mesece - \$17.00.

Petkova izdaja:

_____ \$18.00 na leto v ZDA.
_____ \$22.00 na leto v Kanadi.

Dežele izven ZDA in Kanade:

_____ \$45 (leto) _____ \$25 za petkovo (leto)

IME _____

NASLOV _____

PROSIMO, PIŠITE RAZLOČNO!

*10.0% Interest

Tax Deferred Investment

- No Income Tax as Accrued
- 10% Withdrawal Feature without penalty

Not Included in estate (opt.)

Contact: Frank J. Feola
1353 E. 260th
Phone 216-261-1546

*Subject to change

NEW
YORK
LIFE